2024/2084

29.7.2024

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2024/2084,

26. juuli 2024,

millega nimetatakse ametisse Euroopa Liidu eriesindaja Kosovos (*)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 33 ja artikli 31 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu leppis 4. veebruaril 2008 kokku nimetada ametisse Euroopa Liidu eriesindaja (edaspidi „ELi eriesindaja“) Kosovos.

(2) Nõukogu võttis 30. juulil 2020 vastu otsuse (ÜVJP) 2020/1135, ([1]) millega nimetati Tomáš SZUNYOG ELi eriesindajaks Kosovos.

(3) Nõukogu võttis 20. juulil 2023 vastu otsuse (ÜVJP) 2023/1527, ([2]) millega pikendati Tomáš SZUNYOGi volitusi ELi eriesindajana Kosovos. ELi eriesindaja volitused lõppevad 31. augustil 2024.

(4) ELi eriesindajaks Kosovos ajavahemikuks 1. septembrist 2024 kuni 31. augustini 2026 tuleks nimetada Aivo ORAV.

(5) ELi eriesindaja täidab oma volitusi olukorras, mis võib halveneda ja takistada aluslepingu artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse eesmärkide saavutamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu eriesindaja

Euroopa Liidu eriesindajaks (edaspidi „ELi eriesindaja“) Kosovos ajavahemikuks 1. septembrist 2024 kuni 31. augustini 2026 nimetatakse Aivo ORAV. Nõukogu võib poliitika- ja julgeolekukomitee hinnangule tuginedes ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) ettepaneku põhjal otsustada ELi eriesindaja volituste kehtivust pikendada või need varem lõpetada.

Artikkel 2

Poliitilised eesmärgid

ELi eriesindaja volitused põhinevad järgmistel liidu poliitilistel eesmärkidel Kosovos:

a) täita juhtivat rolli, et saavutada stabiilne, elujõuline, rahumeelne, demokraatlik ja mitmerahvuseline Kosovo, mis teeb piirkondlikku koostööd;

b) tugevdada piirkonna stabiilsust ning toetada üldiselt piirkondlikku koostööd ning Lääne-Balkani piirkonnas heanaaberlikke suhteid;

c) soodustada sellise Kosovo kujunemist, mis järgib õigusriigi põhimõtet ning kaitseb vähemuste õigusi ja kultuuri- ja usupärandit;

(*) Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

([1]) Nõukogu 30. juuli 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/1135, millega nimetatakse ametisse Euroopa Liidu eriesindaja Kosovos (ELT L 247, 31.7.2020, lk 25).

([2]) Nõukogu 20. juuli 2023. aasta otsus (ÜVJP) 2023/1527, millega pikendatakse Kosovosse nimetatud Euroopa Liidu eriesindaja volitusi ning muudetakse otsust (ÜVJP) 2020/1135 (ELT L 185, 24.7.2023, lk 30).

d) toetada Kosovo Euroopa-väljavaadet ja liidule lähenemist kooskõlas kogu piirkonna tulevikuväljavaadetega ning vastavalt ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ja teiselt poolt Kosovo vahelisele stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingule (edaspidi „stabiliseerimis- ja assotsieerimisleping“) ([3]) ja nõukogu otsusele (EL) 2015/1988 ([4]) ning kooskõlas asjakohaste nõukogu järeldustega.

Artikkel 3

Volitused

Poliitiliste eesmärkide saavutamiseks on ELi eriesindajal järgmised volitused:

a) toetada Kosovo Euroopa-väljavaadet ja liidule lähenemist kooskõlas kogu piirkonna tulevikuväljavaadetega ning vastavalt stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingule ja otsusele (EL) 2015/1988 ning kooskõlas asjakohaste nõukogu järeldustega, kasutades selleks sihipärast üldsuse teavitamist ja liidu teavitustegevust, mille eesmärk on suurendada Kosovo avalikkuse toetust ja tagada parem arusaamine liiduga seonduvatest küsimustest, sealhulgas EULEX KOSOVO tööst;

b) jälgida, toetada ja soodustada kõigi ELi eriesindaja käsutuses olevate vahendite ja meetmete abil ning Kosovos asuva liidu büroo toel edusamme, mida tehakse seoses poliitiliste, majanduslike ja Euroopaga seonduvate prioriteetidega, sealhulgas seoses välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumistega, kooskõlas iga institutsiooni pädevuse ja vastutusega, ning toetada stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu rakendamist, muu hulgas Euroopa reformikava raames;

c) aidata kaasa inimõiguste ja põhivabaduste, sealhulgas seoses naiste ja laste, sooküsimuste, mitmekesisuse ja kaasatusega ning vähemuste kaitsega, austamise arendamisele ja tugevdamisele Kosovos kooskõlas liidu inimõiguste poliitika ja inimõigusi käsitlevate liidu suunistega;

d) edendada liidu üldist poliitilist koordineerimist Kosovos;

e) tugevdada liidu kohalolekut Kosovos ning tagada liidu tegevuse järjepidevus, tulemuslikkus ja nähtavus; koordineerida liidu üldsuse teavitamise strateegiat Kosovos, sealhulgas tehes tihedat koostööd ELi eriesindajaga Belgradi ja Priština vahelise dialoogi asjus ja Kosovos tegutseva Euroopa Liidu õigusriigimissiooni (EULEX KOSOVO) juhiga;

f) anda EULEX KOSOVO juhile kohapealse olukorra kohta poliitilisi suuniseid, sealhulgas missiooni täitevkohustustega seonduvate küsimuste poliitiliste aspektide osas, samuti selles osas, et anda lõpuks oma tegevus üle ELi eriesindajale või Kosovos asuvale liidu büroole ja/või kohalikele ametiasutustele, nii nagu see on asjakohane ja kui kohalikud olud seda lubavad;

g) abistada vajaduse korral kõrge esindaja toetatava Belgradi ja Priština vahelise dialoogi pidamist, rõhutades protsessi soodsa keskkonna edendamist; anda Belgradi ja Priština vahelise dialoogi ELi eriesindajale kohapealse olukorra kohta poliitilist nõu ja eksperditeadmisi;

h) toetada asjakohaselt erikodade ja eriprokuratuuri volitusi, kooskõlastades asjakohasel juhul tegevust EULEX Kosovoga, muu hulgas kommunikatsiooni ja teavitustegevuse kaudu.

Artikkel 4

Volituste täitmine

1. ELi eriesindaja vastutab oma volituste täitmise eest, tegutsedes kõrge esindaja alluvuses.

2. Poliitika- ja julgeolekukomiteel on ELi eriesindajaga eelissidemed ning ta on ELi eriesindaja peamine kontaktorgan nõukogus. Poliitika- ja julgeolekukomitee annab ELi eriesindajale tema volituste piires strateegilisi juhtnööre ja poliitilisi suuniseid, ilma et see piiraks kõrge esindaja volitusi.

3. ELi eriesindaja teeb tihedat koostööd Euroopa välisteenistuse ja selle asjaomaste osakondadega.

([3]) ELT L 71, 16.3.2016, lk 3.

([4]) Nõukogu 22. oktoobri 2015. aasta otsus (EL) 2015/1988 ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ja teiselt poolt Kosovo vahelise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu liidu nimel allkirjastamise kohta (ELT L 290, 6.11.2015, lk 4).

Artikkel 5

Rahastamine

1. ELi eriesindaja volituste täitmisega seotud kulude katmiseks ajavahemikul 1. septembrist 2024 kuni 31. augustini 2026 ette nähtud lähtesumma on 4 970 500 eurot.

2. Kulusid hallatakse vastavalt liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja normidele.

3. Kulude haldamise suhtes kohaldatakse ELi eriesindaja ja komisjoni vahelist lepingut. ELi eriesindaja annab kõigist kuludest aru komisjonile.

Artikkel 6

Meeskonna moodustamine ja koosseis

1. ELi eriesindaja vastutab oma volituste ja talle eraldatud vastavate rahaliste vahendite piires oma meeskonna moodustamise eest. Meeskonda kuuluvad vastavalt volitustele konkreetsetes poliitikaküsimustes pädevad isikud. ELi eriesindaja teavitab nõukogu ja komisjoni viivitamata oma meeskonna koosseisust.

2. Liikmesriigid, liidu institutsioonid ja Euroopa välisteenistus võivad teha ettepaneku isikkoosseisu liikmete lähetamiseks ELi eriesindaja juurde. Lähetatud isikkoosseisu liikmete töötasu katab kas liikmesriik, asjaomane liidu institutsioon või Euroopa välisteenistus. ELi eriesindaja juurde võib lähetada ka liikmesriikide poolt liidu institutsioonidesse või Euroopa välisteenistusse lähetatud eksperte. Rahvusvahelistel lepingulistel töötajatel peab olema mõne liikmesriigi kodakondsus.

3. Kõik lähetatud isikkoosseisu liikmed jäävad neid lähetanud liikmesriigi, liidu institutsiooni või Euroopa välisteenistuse haldusalluvusse ning täidavad oma kohustusi ja tegutsevad ELi eriesindaja volituste huvides.

Artikkel 7

ELi eriesindaja ja tema isikkooseisu liikmete privileegid ja immuniteedid

ELi eriesindaja ja tema isikkoosseisu liikmete missiooni läbiviimiseks ja sujuvaks toimimiseks vajalikud privileegid, immuniteedid ja täiendavad tagatised lepitakse kohasel viisil kokku vastuvõtvate pooltega. Liikmesriigid ja Euroopa välisteenistus annavad selleks kogu vajaliku toetuse.

Artikkel 8

ELi salastatud teabe kaitse

1. ELi eriesindaja ja tema meeskonna liikmed järgivad nõukogu otsusega 2013/488/EL ([5]) kehtestatud julgeolekupõhimõtteid ja miinimumstandardeid.

2. Kõrgel esindajal on õigus kooskõlas ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjadega avaldada NATOle/KFORile ELi salastatud teavet ning asjaomase tegevuse jaoks koostatud dokumente kuni salastatuse tasemeni „CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL“.

3. Kõrgel esindajal on õigus kooskõlas ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekureeglitega ning vastavalt ELi eriesindaja tegevusvajadustele avaldada Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile ELi salastatud teavet ning asjaomase tegevuse jaoks koostatud dokumente kuni salastatuse tasemeni „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“. Selleks töötatakse välja eraldi kohalik kord.

4. Kõrgel esindajal on õigus avaldada käesoleva otsusega ühinenud kolmandatele pooltele ELi salastamata dokumente, mis on seotud sellist tegevust puudutavate nõukogu aruteludega, mille kohta vastavalt nõukogu kodukorra ([6]) artikli 6 lõikele 1 kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus.

([5]) Nõukogu 23. septembri 2013. aasta otsus 2013/488/EL ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta (ELT L 274, 15.10.2013, lk 1).

([6]) Nõukogu 1. detsembri 2009. aasta otsus 2009/937/EL, millega võetakse vastu nõukogu kodukord (ELT L 325, 11.12.2009, lk 35).

Artikkel 9

Juurdepääs teabele ja logistiline tugi

1. Liikmesriigid, komisjon ja nõukogu peasekretariaat tagavad, et ELi eriesindajale võimaldatakse juurdepääs igasugusele asjakohasele teabele.

2. Liidu amet ja/või liikmesriigid pakuvad kohasel viisil ELi eriesindajale logistilist tuge.

Artikkel 10

Julgeolek

ELi eriesindaja võtab oma otsesesse alluvusse kuuluvate isikkoosseisu liikmete julgeoleku tagamiseks kõik otstarbekad meetmed, tehes seda kooskõlas aluslepingu V jaotise alusel väljapoole liitu operatiivülesannete täitmisele lähetatud isikkoosseisu julgeolekut käsitleva liidu poliitikaga ning vastavalt ELi eriesindaja volitustele ja julgeolekuolukorrale vastutuspiirkonnas, tehes eelkõige järgmist:

a) koostab Euroopa välisteenistuse suunistele tuginedes eriomase julgeolekukava, milles nähakse ette eriomased füüsilised, organisatsioonilised ja menetluslikud julgeolekumeetmed, reguleeritakse vastutuspiirkonda ja vastutuspiirkonnas isikkoosseisu liikmete ohutu liikumise korda, samuti julgeolekualaste juhtumite ohjamist, ja milles nähakse ette ka erandolukorra lahendamise ja evakueerimise plaan;

b) tagab vastutuspiirkonnas valitsevatele tingimustele vastava suure riski kindlustuskaitse kõigile väljapoole liitu lähetatud isikkoosseisu liikmetele;

c) tagab, et kõik ELi eriesindaja meeskonna väljapoole liitu lähetatud liikmed, sealhulgas kohapeal tööle võetud lepingulised isikkoosseisu liikmed, on saanud enne vastutuspiirkonda saabumist või sinna saabudes asjakohase julgeolekukoolituse, mis põhineb kõnealusele piirkonnale Euroopa välisteenistuse omistatud riskiastmel;

d) tagab, et kõik korrapäraste julgeolekuhindamiste tulemusel esitatud kokkulepitud soovitused viiakse ellu, ning esitab nende elluviimise ja muude julgeolekuküsimuste kohta nõukogule, kõrgele esindajale ja komisjonile kirjalikke aruandeid korrapäraste eduaruannete ja volituste täitmist käsitleva lõpliku täieliku aruande raames.

Artikkel 11

Aruandlus

ELi eriesindaja esitab kõrgele esindajale ning poliitika- ja julgeolekukomiteele korrapäraselt aruandeid. Vajaduse korral annab ELi eriesindaja aru ka nõukogu töörühmadele. Korrapärased aruanded edastatakse COREU-võrgu kaudu. ELi eriesindaja võib esitada aruandeid välisasjade nõukogule. ELi eriesindaja võib osaleda Euroopa Parlamendi teavitamises.

Artikkel 12

Koordineerimine

1. ELi eriesindaja aitab kaasa liidu tegevuse ühtsuse, järjepidevuse ja tulemuslikkuse saavutamisele ning aitab tagada, et kõiki liidu vahendeid ja liikmesriikide meetmeid kasutatakse järjekindlalt liidu poliitiliste eesmärkide saavutamiseks. Asjakohasel juhul tehakse koostööd liikmesriikidega. ELi eriesindaja tegevus kooskõlastatakse komisjoni ning asjakohasel juhul piirkonnas tegutsevate teiste ELi eriesindajate tegevusega. ELi eriesindaja korraldab korrapäraseid teabekoosolekuid liikmesriikide esindustele ja liidu delegatsioonidele.

2. Kohapeal tehakse tihedat koostööd piirkonnas asuvate liidu delegatsioonide juhtide ning liikmesriikide esinduste juhtidega. Nad teevad kõik endast sõltuva, et aidata ELi eriesindajat tema volituste täitmisel. ELi eriesindaja annab EULEX KOSOVO juhile kohapealse olukorra kohta poliitilisi suuniseid, sealhulgas täitevkohustustega seonduvate küsimuste poliitiliste aspektide osas. Vajaduse korral konsulteerivad ELi eriesindaja ja tsiviiloperatsiooni ülem teineteisega. ELi eriesindaja teeb tihedalt koostööd ELi eriesindajaga Belgradi ja Priština vahelise dialoogi jaoks ning annab kohapealse olukorra kohta poliitilist nõu ja eksperditeadmisi. ELi eriesindaja teeb samuti koostööd asjakohaste kohalike asutuste ning teiste kohapeal tegutsevate rahvusvaheliste ja piirkondlike osalejatega.

3. ELi eriesindaja tagab koos teiste kohapeal viibivate liidu osalistega teabe levitamise ja jagamise operatsiooni toimumiskohas asuvate liidu osaliste vahel, et jõuda võimalikult ühtsele arusaamale olukorrast ja sellele antavast hinnangust.

Artikkel 13

Nõuetega seotud abi

ELi eriesindaja ja tema isikkoosseisu liikmed aitavad esitada teavet varasemate Kosovosse nimetatud ELi eriesindajate volitustest tulenevate nõuete ja kohustuste täitmiseks ning annavad sel eesmärgil haldusabi ja võimaldavad juurdepääsu asjakohastele dokumentidele.

Artikkel 14

Läbivaatamine

Käesoleva otsuse rakendamine ja selle kooskõla muude liidu meetmetega piirkonnas vaadatakse korrapäraselt läbi. ELi eriesindaja esitab nõukogule, kõrgele esindajale ja komisjonile korrapäraselt eduaruandeid ning 30. maiks 2026 täieliku aruande volituste täitmise kohta.

Artikkel 15

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 26. juuli 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

BÓKA J.